

Wyrok z dnia 15 kwietnia 1994 r.

I PRN 14/94

Nie można uznać, że strona nie zaskarżyła wyroku w sytuacji, gdy wprawdzie cofnęła wniosek o sporządzenie jego uzasadnienia lecz jej pełnomocnik wniósł rewizję.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Maria Tyszel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 1994 r. sprawy z powództwa Stanisława O. i innych przeciwko Przedsiębiorstwu Budownictwa Wodnego w W. o wynagrodzenie, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 1993 r. [...],

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w punktach II, III i IV w stosunku do powoda Stanisława O. i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

U z a s a d n i e n i e

3 lipca 1987 r. 56 powodów wniosło pozew przeciwko Przedsiębiorstwu Budownictwa Wodnego w W. domagając się zasądzenia wynagrodzenia za dyżury na obiektach pływających oraz ekwiwalentu za żywność. 28 lipca 1988 r. 11 powodów (innych pracowników), w tym Stanisław O., reprezentowanych przez adwokata Pawła C. wystąpiło przeciwko temu samemu Przedsiębiorstwu z żądaniem zasądzenia wynagrodzenia za pełnienie dyżurów na jednostkach pływających oraz wynagrodzenia za rozłękę. Sąd Wojewódzki w Warszawie zarządził połączenie tych spraw do łącznego rozpoznania. Na rozprawie przed tym Sądem 26 stycznia 1990 roku obecni wówczas powodowie ustanowili swymi pełnomocnikami kilku spośród siebie m.in. Stanisława O. 20 maja 1992 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie wydał wyrok zasądający od Przedsiębiorstwa Budownictwa Wodnego w W. na rzecz 52 powodów różne kwoty wraz z odsetkami. Na rzecz Stanisława O. zasądzona została kwota 320.160 zł. Była to najwyższa z zasądzonych kwot. W pozostałej części powództwo zostało oddalone. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku złożył m.in. adwokat Paweł C. działający jako pełnomocnik powodów. Następnie czterech

powodów działających jako pełnomocnicy powodów cofnęło wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Wśród nich był Stanisław O. W uzasadnieniu wyroku (którego odpis doręczono m.in. adwokatowi Pawłowi C. i Stanisławowi O. jako pełnomocnikowi powodów) Sąd Wojewódzki wskazał, że nie jest możliwa waloryzacja należnych kwot z uwagi na treść art. 358 § 2 k.c.

Rewizję od tego wyroku wniósł m. in. adwokat Paweł C. w imieniu powodów, którzy ustanowili go swym pełnomocnikiem. Zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię. Domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i dokonania waloryzacji należności powodów poprzez ich 87-krotne przemnożenie. Podniósł, że od lipca 1987 r. do maja 1992 r. czyli w czasie trwania procesu wysokość zarobków wzrosła (z 28042 zł do 2.456.000 zł). Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym pełnomocnik zakładu pracy złożył kopie dziewięciu dokumentów - pism sporządzonych przez dziewięciu powodów adresowanych do pozwanego Przedsiębiorstwa, w których zrzekli się oni "zwaloryzowanej kwoty" wynagrodzenia i wnosili o wypłacenie wynagrodzenia w kwocie uznanej i naliczonej przez Przedsiębiorstwo.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 22 kwietnia 1993 roku zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa na rzecz 43 powodów znacznie podwyższone w stosunku do wyroku Sądu Wojewódzkiego kwoty wraz z odsetkami od dnia wyroku. Wśród tych powodów nie było Stanisława O. Natomiast w stosunku do 10 powodów - w tym w stosunku do Stanisława O. - zmienił zaskarżony wyrok jedynie w części dotyczącej odsetek. W pozostałej części rewizja została oddalona. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny podał, że rozpoznawał rewizję dwóch powodów, którzy zaskarżyli wyrok działając w imieniu własnym oraz rewizję pełnomocnika dziewięciu powodów. Wśród dziewięciu powodów reprezentowanych przez tego pełnomocnika wymienił Stanisława O. Omawiając rewizję wniesioną przez pełnomocnika dziewięciu powodów Sąd Apelacyjny uznał za słuszny zarzut odnoszący się do naruszenia prawa materialnego - art. 358¹ § 3 k.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego przepis ten ma zastosowanie w niniejszej sprawie poprzez art. 300 k.p. Zasądzone przez Sąd I instancji kwoty po uwzględnieniu odsetek nie mogą stanowić rzeczywistego wynagrodzenia za pracę, gdyż w wyniku deprecjacji pieniądza nie mają takiej wartości ekonomicznej, jaką miałyby, gdyby były wypłacone w dniu wymagalności. Sąd Apelacyjny - po rozważeniu interesu obu stron, w tym sytuacji finansowej pozwanego - uznał za właściwą waloryzację poprzez 40-krotne przemnożenie należnych powodom kwot. Na podstawie art. 384 k.p.c. Sąd Apelacyjny z urzędu rozpoznał sprawę na rzecz powodów, którzy wyroku nie zaskarżyli za wyjątkiem dziesięciu, którzy złożyli oświadczenia, w których zrzekli się zwaloryzowanych świadczeń bądź oświadczyli na piśmie, że nie zamierzają

wnosić rewizji. Wśród tych powodów Sąd wymienił Stanisława O. W stosunku do tych powodów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jedynie w zakresie nieprawidłowo zasądzonych odsetek.

Minister Sprawiedliwości wniósł rewizję nadzwyczajną od omawianego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w części dotyczącej Stanisława O. Zarzucił rażące naruszenie art. 368 pkt 1 k.p.c., art. 358¹ § 3 i 481 k.c w związku z art. 300 k.p. oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II w stosunku do powoda Stanisława O. i w punkcie III oddalającym rewizję w pozostałej części oraz orzeczenia o kosztach i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny nie dokonując waloryzacji świadczenia należnego powodowi Stanisławowi O. rażąco naruszył art. 358¹ § 3 k.c. stosowany poprzez art. 300 k.p. Do naruszenia tego przepisu doszło na skutek błędnego zaliczenia tego powoda do osób, które nie zaskarżyły wyroku i zrzekły się waloryzacji należnych im świadczeń. Stanisław O. był jednocześnie powodem reprezentowanym w procesie przez adwokata Pawła C. i pełnomocnikiem innych powodów. Jako pełnomocnik powodów zrzekł się doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem, jednakże oświadczenie to nie miało żadnego znaczenia dla jego osobistej sytuacji procesowej, skoro działający w jego imieniu adwokat zaskarżył wyrok i rewizja ta została rozpoznana. Do powoda Stanisława O. nie miał zatem w ogóle zastosowania art. 384 k.p.c. stanowiący o rozpoznaniu sprawy na rzecz współuczestników, którzy nie zaskarżyli wyroku, bowiem powód Stanisław O. wyrok zaskarżył. Sąd Apelacyjny nie wskazał przyczyn dla których rewizja Stanisława O. została oddalona. Rozważania Sądu Apelacyjnego co do słuszności zarzutów rewizji dotyczących waloryzacji należnych powodom kwot winny odnosić się również do Stanisława O. Uwzględnieniu rewizji nadzwyczajnej nie stoi na przeszkodzie upływ sześciomiesięcznego terminu, gdyż zaskarżone orzeczenie narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej. W interesie demokratycznego państwa prawnego leży ochrona prawa pracownika do należnego mu prawidłowo obliczonego wynagrodzenia.

Należało zatem uwzględnić rewizję nadzwyczajną i orzec jak w sentencji na podstawie art. 422 § 2 k.p.c.

Rzeczą Sądu Apelacyjnego będzie rozpoznanie rewizji również na rzecz Stanisława O. i wyliczenie należnej mu zwaloryzowanej kwoty wynagrodzenia.

=====